

ПУТЕВИМА РЕЧИ
Зборник радова у част Даринки Гортан Премк

Издавач:

Филолошки факултет Универзитета у Београду
Катедра за српски језик са јужнословенским језицима

За издавача:

Проф. др Љиљана Марковић

Уредник:

Рајна Драгићевић

Рецензенти:

Академик Предраг Пипер

Проф. др Божо Ћорић

Проф. др Срето Танасић

Идејно решење корица:

Лепосава Кнежевић

Лектор и коректор:

Мер Весна Николић и аутори

Припрема и штампа:

Чигоја
Ш Т А М П А

office@cigoja.com

www.chigoja.co.rs

Тираж:

300

ISBN 978-86-6153-464-5

ПУТЕВИМА РЕЧИ

Зборник радова у част Даринки Гортан Премк

Уредник:
РАЈНА ДРАГИЋЕВИЋ

Београд
2017.

ПРОФ. ДР ДАРИНКА ГОРТАН ПРЕМК

САДРЖАЈ

Уредничка белешка.....	11
Биографија проф. др Даринке Гортан Премк.....	13
Марија С. Ђинђић	
Библиографија проф. др Даринке Гортан Премк.....	15

ДОПРИНОС ДАРИНКЕ ГОРТАН ПРЕМК СРПСКОЈ ЛИНГВИСТИЦИ

Рајна М. Драгићевић	
Лексиколошка истраживања Даринке Гортан Премк.....	41
Марина Љ. Спасојевић	
Допринос проф. др Даринке Гортан Премк српској лексикографији	53
Александра М. Марковић	
Граматицка истраживања Даринке Гортан Премк.....	73
Александар М. Милановић	
Даринка Гортан Премк као историчар језика	91

ЛЕКСИКОЛОГИЈА

Милорад М. Радовановић	
Градабилна vs неградабилна антонимија	109
Милорад П. Дешић	
Кроатизми у једнотомном рјечнику српског језика.....	121
Данко М. Шипка	
Лексички слојеви словенског културног идентитета	131
Jasmina Moskovljević Popović	
Prve reči i kako ih odrediti: teorijsko-metodološki problemi u proučavanju ranog leksičkog razvoja.....	143
Драгана Д. Вељковић Станковић	
Реификација човека у српском жаргону	157

Весна Р. Крајишник	
Асоцијација у настави српског као страног језика.....	173
Мариана З. Алексић	
О галицизмима у савременом српском и бугарском језику (семантичка анализа).....	187
Елизабета М. Бандиловска	
Примена на компоненцијално-семантичката анализа врз материјал од македонскиот јазик (во знак на благодарност и почит кон личноста и делото на проф. Даринка Гортан Премк)	199

СИНТАГМАТСКИ ЛЕКСИЧКИ ОДНОСИ, ФРАЗЕОЛОГИЈА

Ольга И. Трофимкина	
Библеизми <i>юдоль плачевная</i> и <i>земля обетованная</i> в руском и сербском литературних језиках	215
Стана С. Ристић	
Правила спојивости у реализацији лексичког значења и начин њиховог представљања у дескриптивним речницима	223
Првослав Т. Радић	
О фразеологизму „набити се у ћутинце” (лингвокултуролошки приступ)	231
Гордана Р. Штрбац	
Фразеологизми са значењем карактерних особина људи	245
Наташа С. Вуловић	
Принципи и методе лексикографске обраде фразеолошке грађе у описном речнику савременог српског језика.....	259

ЛЕКСИКОГРАФИЈА

Твртко Т. Прћић	
Какав нам специјализовани речник српског језика највише треба	275
Ивана В. Лазић Коњик	
Ка речнику језика фолклора	297
Ђорђе Р. Оташевић	
Класификација школских речника српског језика.....	314

Ненад Б. Ивановић

- Лексикографски поступак у *Огледу* Речника СКА (1944)
и Речнику САНУ (на примеру обраде полисемних речи)..... 325

СЕМАНТИЧКО-ДЕРИВАЦИОНА ИСТРАЖИВАЊА**Zuzanna V. Topolińska**

- Derywacja semantyczna 341

Вера М. Васић

- Семантичко-деривационом анализом до социокогнитивног концепта
(на примерима основних лексема лексичко-семантичке
групе 'особа' у српском језику)..... 345

Branko Đ. Tošović

- Derivacioni internet 375

Гордана Р. Штасни

- Суфиксална синонимија у српском језику 387

Dušanika S. Vujiović

- Glagoli kretanja pomoću prevoznog sredstva –
leksičko-semantičke i tvorbene karakteristike..... 399

Јасмина Н. Дражић

- Семантичко-деривационо гнездо лексеме *брат* и његове
културолошке импликације у *Српском рјечнику* Вука Ст. Караџића..... 415

Марија С. Ђинђић

- Семантичко-деривациони речник српскога језика – модел
за семантичко-деривациони речник турцизама у српском језику..... 427

Мирјана К. Илић

- Деривационо гнездо придева *бео* у српском језику 441

Неђо Г. Јошић

- Народни називи воћака у српском језику у свјетлости
важнијих творбених модела..... 461

СЕМАНТИКА, ПРАГМАТИКА**Милош М. Ковачевић**

- Стилски маркиране конструкције корекције у српском језику 477

Душка Б. Кликовац

- О употреби заменичких прилога за време *онда* и *тад(а)*..... 495

ДИЈАХРОНИЈСКА ИСТРАЖИВАЊА

Гордана М. Јовановић

- Бог је на прави начин сачинио наш словенски језик,
јер све што Бог сатвори добро је веома 519

Јасна Б. Влајић-Поповић

- Из историјата једног српског лингвистичког термина
(*позајмљеница* – једна *позајмица* која се не узима *позајмицѐ*)..... 527

Марта Ж. Бјелетић

- Лексикографска обрада с.-х. глагола *kānati* 'stillare'
(полисемија или хомонимија?)..... 537

Милица Н. Радовић Тешић

- О *Лингвистичким састанцима* у Институту за српски језик САНУ
(од 24. 10. 1952. до 12. 5. 1958. године)..... 549

МОРФОЛОГИЈА, СИНТАКСА И ПРАВОПИС

Branka Z. Tafra

- Gramatička polisemija..... 563

Живојин С. Станојчић

- Један пример развојне дијалектике у тумачењу
језичких јединица у синтакси..... 577

Радоје Д. Симић, Јелена Р. Јовановић Симић

- О неким аспектима граматичког и физичког времена
у структури српског језика 583

Весна Ј. Ломпар

- Енклитички облик заменице *себе* у генитиву? 595

Миливој Б. Алановић

- Пример лексикализације значења:
улога допунске реченице уз један тип именичког регенса 601

Ljudmil A. Spasov

- Interviews of three macedonian language speakers, two from
Boboshtica (Boboshticë) and one from Shestevo (Sidirohori)..... 615

Вељко Ж. Брборић

- О растављању речи на крају реда..... 629

Владан З. Јовановић

- О облицима компаратива у описним речницима српског језика..... 639

Ивана В. Лазич Коњик*

Институт за српски језик САНУ
Београд

КА РЕЧНИКУ ЈЕЗИКА ФОЛКЛОРА**

У раду су укратко представљена досадашња проучавања језика српских народних песама и лексикографска обрада фолклорне лексике у дескриптивним речницима српског језика, а затим је истакнута потреба постојања специјалног речника језика српских народних песама (језика фолклора), посебно са становишта потребе наставног процеса. Даље су у раду обрађена основна методолошка питања његове будуће израде, макро- и микроструктуре (корпус, избор одредница, структура речничког чланка, типови информација и др. техничка решења).

Кључне речи: фолклорна лексика, језик фолклора, речник језика фолклора, српске народне песме, лирске песме, лексикографија, српски језик.

1. Интензивнија проучавања језика усмене народне традиције, језика фолклора,¹ у словенским оквирима отпочета су пред крај 20. века у руској средини, а као резултат таквих истраживања појавило се схватање да изучавање језика фолклора треба да буде предмет посебне филолошке дисциплине – лингвофолклористике (Бобунова и др. 2005). У разради лингвофолклористике најдаље се до сада отишло у руској лингвистици, у којој су поред радова, зборника и монографија о овој теми,² објављени и

* ivana.konjik@gmail.com

** Рад је настао у оквиру пројекта бр. 178009 *Лингвистичка истраживања савременог српског језика и израда Речника САНУ*, који се реализује у Институту за српски језик САНУ под покровитељством Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

¹ Термин „језик фолклора” усталио се у лингвистичким радовима да се њиме означи наддијалекатска уметничка форма језика реализована у фолклорним текстовима на различитим језичким нивоима (исп. Никитина 1988: 288; и у 1993, Часть II, Глава 4).

² Исп. нпр. Никитина 1993; Хроленко А. Т. 2006, *Язык фольклора: хрестоматия*, М.: Изд. Флинта, Изд. Наука; Бобунова и др. 2005; Хроленко А. Т. 2008, *Лингвофолкло-*

радови посвећени питањима теоријске и практичне лексикографске обраде фолклорне лексике,³ као и први речници језика фолклора.⁴ У руској и польској науци о језику постоје такође вредни, шире засновани етнолингвистички лексикографски пројекти који поред фолклорног обухватају и етнографски материјал.⁵

1.1. У српској лингвистици, међутим, језик усмене народне традиције као предмет лингвистичких проучавања остајао је углавном по страни,⁶ за разлику од књижевно-теоријских и фолклорних истраживања у којима је народна књижевност солидно истражена са различитих аспеката. Лексикографских подухвата ове врсте у српској лингвистици до сада није било.⁷

1.2. То, ипак, не значи да фолклорна лексика није налазила своје место у референтним дескриптивним речницима српског језика (историјском речнику Југославенске академије – РЈА,⁸ Речнику српскохрватскога књи-

ристика. Листая годы и страницы, Курск: Изд-во КГУ; *Язык фольклора* (2010), у: *От конгресса к конгрессу. Материалы Второго Всероссийского конгресса фольклористов*, Сборник докладов, Том 1, Москва: Государственный республиканский центр русского фольклора, 106–219; Хроленко А. Т. 2010, *Введение в лингвофольклористику*, Москва: Изд. Флинта, Изд. Наука, и др.

³ Исп. Бобунова М. А. 2004, *Фольклорная лексикография: становление, теоретические и практические результаты, перспективы*. Курск: Изд. Курск. гос. ун-та; Никитина 1988, 1995; Хроленко 1995.

⁴ Исп. СЯРФ 2006, *Речник језика руских народних епских песама*, који представља први оглед руске фолклорне лексикографије.

⁵ Исп. *Славянские древности. Этнолингвистический словарь*: В 5 тт. (под ред. Н. И. Толстого), М., 1995, 1999, 2004, 2009, 2012; SSiSL.

⁶ Исп. Васић 1995 и друге радове у којима се анализирају појединачне речи или њихови облици, одн. устаљени изрази с аспекта семантичке и етимолошке анализе и неки аспекти лексичког значења у вези са симболичким у оквиру фолклористичких истраживања; такође и радове који се заснивају на материјалу народних говора и на ширем етнолингвистичком плану (податке о овим радовима в. у Лазић Коњик, Јелић, у штампи). Чак се ни у проучавањима турцизама, који чине значајан слој лексике српских народних песама, фолклорни текстови нису узимали као извор грађе за истраживања, већ углавном грађа из књижевног српско-хрватског језика и у новије време из српско-хрватских дијалеката (исп. Петровић 2012: 11).

⁷ Треба рећи да постоји фреквенцијски речник српских народних песама који је урадио Ђорђе Костић (*Квантитативни опис структуре српског језика. Фреквенцијски речник сабраних дела Вука Ст. Караџића*, томови 1–8, Српске народне пјесме, Београд: Институт за експерименталну фонетику и патологију говора и Лабораторија за експерименталну психологију Филозофског факултета Универзитета у Београду, 2004). У најновије време и истраживања у оквиру пројекта *Појмовник српске културе*, који је замишљен као лексикографско-енциклопедијска база етнолошких и лингвистичких истраживања на пољу културног и језичког наслеђа: <http://etno-institut.co.rs/cir/pojmovnik/pojmovnik.php>.

⁸ *Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, izd. Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb, 1880–1952.

жевног језика – РМС⁹ и Речнику српскохрватског књижевног и народног језика – РСАНУ¹⁰), премда је у литератури истакнуто да фолклор као предмет српске дескриптивне лексикографије није довољно третиран (Матијашевић 1995: 167), да лексика фолклора није у довољној мери заступљена у нашим дескриптивним речницима у односу на укупан лексички фонд фолклора који подразумева народну уметност речи, одн. фолклорну књижевност и да није доследно и на одговарајући начин лексикографски обрађена и означена (исп. Васић 1995; Сикимић 1995; Марковић 1995; Вуковић 1995).¹¹

1.3. Укључивање фолклорне лексике у дескриптивне речнике српског језика,¹² као и у дијалекатске, етимолошке и др., указује на потребу да се посебна пажња посвети изради специјалног речника језика фолклора у којем би фолклорно-поетске и др. фолклорне лексеме биле представљене на основу репрезентативног материјала на системски начин, узимањем у обзир свих њихових семантичких и функционалних карактеристика. Потреба за таквим, специјалним речником језика фолклора препознаје се јасно и у досадашњим настојањима приређивача и издавача збирки народних песама да такве збирке фолклорних текстова опскрбе пригодним речницима-појмовницима мање познатих и регионално обојених речи, а посебно у школским читанкама и лектирама (исп. Бобунова и др. 2005).¹³

⁹ *Речник српскохрватскога књижевног језика*, 1–6, Нови Сад (– Загреб): Матица српска (– Матица хрватска), 1967–1976.

¹⁰ *Речник српскохрватског књижевног и народног језика Српске академије наука и уметности*, 1–19, САНУ, Београд, 1959–2014.

¹¹ Подробније истраживање заступљености фолклорне лексике и начина њеног лексикографског представљања у нашем по обиму и концепцији најопштијем речнику књижевног и народног језика РСАНУ, показало је, међутим, да је лексика лирских српских народних песама на материјалу Вукових збирки готово апсолутно обухваћена обрадом и да је, када се узму у обзир информације о лексеми које се не исцрпљују само у њеној семантичкој идентификацији и језичкој и семантичкој квалификацији него и у њеном укупном лексикографском представљању, па и шире у систему, сасвим солидно лексикографски обрађена, у складу са потребама и захтевима дескриптивног речника (закључак је изведен на основу истраживања ограниченог материјала лирских песама представљеног у реферату изложеном на конференцији *Језик, књижевност, време* у Нишу 2016. год., који је припремљен и предат за Зборник са конференције, в. Лазић Коњик, Јелић, у штампи).

¹² О параметрима за утврђивање фолклорног фонда у дескриптивном речнику и критеријумима препознавања и обележавања фолклорне лексике в. Васић 1995.

¹³ Све израженију потребу за тумачењем бројних речи и појмова српске народне књижевности савременом читаоцу показују најновија вредна издања, збирке српских народних песама, лирских и епских, српских народних приповедака, бајки и умотворина Креативног центра, у којима су уз обиље илустративних прилога из наше народне баштине на стручан начин објашњена значења и симболичка значења непознатих и мање познатих речи и израза.

2. Посебан аспект проучавања фолклорне лексике проистиче из потреба наставе књижевности, у којој се као један од циљева у основној и средњој школи поставља савладавање и усвајање градива народне књижевности. Први корак на том путу свакако мора бити читање текстова народних песама, епских и лирских, и тумачење непознатих речи, јер ученику текст прво мора бити разумљив. Ако се узму у обзир досадашња указивања методичара,¹⁴ као и резултати истраживања који показују да велики број лексема у српским народним песмама има значење које није познато савременом, поготово млађем читаоцу – више од половине – и да те речи великим делом припадају периферији лексичког система (в. Лазић Коњик, Јелић, у штампи), поставља се питање да ли и како ученици и наставници и сви остали читаоци без одговарајућег приручника у коме би све такве речи и појмови били објашњени у контексту фолклорне традиције могу разумети ове песме, време и свет који су у њима представљени, културу, обичаје, традицију и др.¹⁵ Тако се лингвистичким и лингвофолклористичким разлозима постојања специјалног речника језика фолклора претпостављају практични разлози читања, разумевања и наставног тумачења фолклорних текстова, па се поред специјалног речника језика фолклорно-поетских текстова, који је без сумње неопходан, као хитнија ставља потреба израде речника језика српских народних песама за школске потребе, у којем би

¹⁴ Исп. нпр. радове Љ. Недељков, Љ. Петровачки 2006, Лексика традиционалне културе у настави српског језика и књижевности, *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику*, XLIX/2, 277–287; А. Лазић 2011, Улога лексике традиционалне културе у тумачењу текстова српских реалиста у средњој школи, *Примењена лингвистика данас – између теорије и праксе*, Зборник радова, Друштво за примењену лингвистику Србије, Филозофски факултет у Новом Саду, Филолошки факултет у Београду, 139–150; И. Симовљевић 2011, Тешкоће у тумачењу лексике народне традиције у легири нижих разреда основне школе, *Примењена лингвистика данас – између теорије и праксе*, Зборник радова, Друштво за примењену лингвистику Србије, Филозофски факултет у Новом Саду, Филолошки факултет у Београду, 343–350; О. Крупеж, Г. Лукић 2014, Речник мање познатих и непознатих речи и појмова из дела народне књижевности у програму за основну школу, у: С. Јурић, В. Гошовић (ур.), *Школска библиотека и креативни тим*, електронски зборник радова са Смотри стваралаштва школских библиотекара, Београд: Друштво школских библиотекара Србије, 48–59. <http://skolskibibliotekari.edu.rs/sajt/images/dokumenti/Zbornik/Smotra12_zbornik.pdf>. 30. 9.2016.

¹⁵ Нема више сумње да савремени читалац не може у потпуности разумети текстове лирских и епских народних песама будући да се њихов језик разликује од савременог језика, а може их разумети и искривљено, погрешно, уп. нпр. *(х)аљине* 'све горње и доње одело што се у исто време носи на телу': *А братац је секи говорио: / „Нудер, секо, ако Бога знадеш! / Ти обуци све моје аљине* (748), *град* 'место ограђено бедемима ради заштите, тврђава, утврђење': *Вијор долом дује, / Градом пољуљује, / На граду девојка / Виком подвике* (294), *игралиште* 'простор, место, обично у планини, где се по народном веровању ноћу састају виле и играју': *Шатор пење Угрин Јанко / Украј Саве воде ладне / На вилино игралиште* (266), придев *грозан* 'крупан као зрна грожђа': *Што девојка грозне сузе рони?* (344) итд. (број у загради означава број песме у СНП 1).

на исцрпан начин била представљена лексика ових песама према посебно осмишљеним принципима лексикографске обраде.

3. Досадашња истраживања руских лингвофолклориста показала су да на састав и структуру лексике у фолклорним текстовима битно утичу жанровске карактеристике (Бобунова и др. 2005),¹⁶ па је о томе важно водити рачуна приликом израде речника језика фолклора. Због тога се предлаже израда посебних жанровски детерминисаних речника који би уважили жанровске специфичности фолклорне слике света, као поступних корака на путу израде свеобухватног речника језика фолклора (нав. дело).¹⁷

3.1. Ми смо се определили да пођемо од анализе и лексикографског представљања језика (лексике) лирских народних песама које је сакупио и објавио Вук С. Караџић у својој ауторитативној збирци, првој књизи српских народних песама (СНП 1).¹⁸ Вукова збирка је референтна и са аспекта наставе будући да песме предвиђене за обраду школским програмима главнином припадају овој збирци. На тај начин би посао израде речника језика српског фолклора (даље скраћено РЈСФ) отпочео пословима описа језика лирских песама за школске потребе, чиме би се делимично попунила и празнина која постоји у досадашњој српској лексикографији.

4. Израда таквог речника, у којем би језик српских народних песама био „протумачен” за школске потребе, поред прихватања постојећих лексикографских поступака и решења традиционалне српске дескриптивне лексикографије,¹⁹ подразумева заснивање нарочитих теоријско-методо-

¹⁶ Према коауторском раду Бобунова и др. 2005, поред жанровске диференцијације може се применити и принцип издавања лексичког центра (кључних речи) и периферије, али се жанровске специфичности испољавају и у том случају.

¹⁷ У истом се раду истиче да у оквиру једног жанра такође треба направити поделу према месту и времену записивања песама, нпр. за руски језик „словарь онежских былин, записанных А. Ф. Гильфердингом, словарь былин Кириши Данилова, словарь печорских былин и т. д.” (Бобунова и др. 2005). У српској фолклорној књижевној традицији најауторитативније су Вукове збирке.

¹⁸ Ова Вукова збирка објављена је 1841. године као друго издање прве књиге народних пјесама (о настанку овог издања, као и ранијих Вукових издања лирских народних песама, в. Неђић 1975: 627–646). Први помени и записи лирских песама, међутим, јављају се још пре 15. века. Од 15. до 19. века ти записи су знатно бројнији. Вукове, систематски објављене збирке појављују се почетком и средином 19. века, а потом и друге, нпр. В. Врчевића (1866) (Милошевић Ђорђевић).

¹⁹ Традиционална српска дескриптивна лексикографија створена је радом Београдске лексикографске школе, чија су програмска начела уграђена у Упутства за израду Речника САНУ, интерни рукопис Института за српски језик САНУ, као и у до сада објављене томове овог речника (о Београдској лексикографској школи, као и шири списак литературе везан за ову проблематику, в. у Ристић 2014).

лошких принципа састављања специјалног речника језика фолклора²⁰ и истовремено пред ауторе ставља допунске захтеве школске лексикографије²¹ и захтеве савремене лексикографије.²² Зато би речник језика српских народних песама, чија је израда започета,²³ био својеврсна комбинација дескриптивног, специјалног и школског речника, па би се, осим у настави и за наставу књижевности на школском узрасту, могао користити и много шире, ван наставног процеса и без обзира на узраст корисника.

4.1. Грађу за будући Речник језика српског фолклора: лирске песме (РЈСФЛП) чиниле би све песме из СНП 1 (укупно 793 песме),²⁴ а избор речи које ће ући у речник неће бити ограничен на речи и значења за које се претпоставља да су ученицима непознати или на оне које су маркиране са становишта стандардног језика (као традиционалне, покрајинске, архаичне, застареле и сл.), већ ће у речник ући све речи употребљене

²⁰ Фолклорна лексикографија се у свету и код нас још увек налази у повоју, а једини узорци могу бити решења из руског речника фолклора СЈРФ 2006 и рада Никитина 1995.

²¹ У српској лингвистици готово да нема истраживања посвећених школској једнојезичној лексикографији, самим тим ни јасно изграђених принципа састављања школских речника, као што нема ни (довољно) школских речника (исп. Оташевић 2016). У малобројним радовима истичу се прагматични карактер и прилагођеност потребама наставе по обиму и структури (исп. Симеон 1969: II, 310; Дешић 1987: 160–161). Више о принципима састављања описних школских речника усмерених на изучавање матерњег језика у енглеском, руском и српском језику, као и основну литературу о овој проблематици, в. у раду Оташевић 2016.

²² Савремена лексикографија подразумева уважавање највиших научних стандарда и ослобођеност на традиционалне лексикографске вредности, а посебно води рачуна о тржишној оријентисаности која се огледа у различитим облицима предусретљивости према корисницима (о модерним принципима савремене лексикографије в. Прћић 2002: 331–332 и Прћић 2016).

²³ Користим ову прилику да се захвалим најпре колеги др Маријану Јелићу, доценту за српски језик на Педагошком факултету у Сомбору, који је прихватио мој позив да заједно отпочнемо рад на речнику језика лирских народних песама, сада у фази састављања листе одредница (након завршених техничких припрема скенирања текстова, препознавања и др.), такође и колегиници др Лидији Делић, научном сараднику Института за књижевност, врсном фолклористи, која ће нам се прикључити у току израде речника. Затим и свима онима који су дали своју подршку идеји, посебице уваженим стручњацима проф. др Љиљани Пешикан Љуштановић и др Стани Ристић, научном саветнику Института за српски језик САНУ. Израда овог речника подразумева два основна задатка: први, који обухвата теоријска проучавања, лексиколошка, семантичка и лингвокултуролошка истраживања језика (лирских) српских народних песама и реконструкцију традиционалне језичке и културне слике света, и други, лексикографски. Сви послови око израде речника, теоријски и практични, за сада се одвијају у склопу научноистраживачког рада сарадника уз њихов основни посао.

²⁴ Речи које се јављају само у насловима песама неће бити лематизоване у основном тексту Речника, будући да је наслове песама давао Вук. Оне ће се донети у посебном регистру, додатку на крају Речника.

у песмама (око 5.000 речи)²⁵. На тај начин се жели представити укупна лексика употребљена у лирским српским народним песма објављеним у Вуковој збирци.

4.2. Како примарна улога оваквог речника ипак није учење језика, већ разумевање постојећих текстова, то се неће свим речима посветити једнака пажња. Посебна пажња ће се посветити речима (и значењима) за које се претпоставља да су ученицима непознате,²⁶ а то су по правилу оне речи које одступају од савременог стандарда било према значењу, било према семантичко-синтаксичким или граматичким карактеристикама, и онима које су културолошки обојене, тј. чија значења су условљена контекстом фолклора, и то пунозначним речима (именице, придеви, глаголи, бројеви, као и неки прилози). С обзиром на то да се мора водити рачуна о узрасту и потребама корисника (а у актуелним друштвено-економским условима није могуће радити серију речника који би били прилагођени различитим школским узрастима), пунозначне речи које припадају општем лексичком фонду чије се значење поклапа са значењем савременог језика али се усвајају на каснијем школском узрасту, биће протумачене краћом појмовном дефиницијом (нпр. *аманет*, *баштина*, *беседити*, *бедра* и др.), док ће оне речи које припадају најужем, основном лексичком фонду и значење им је добро познато читаоцима (*глава*, *уста*, *гледати*, *леп* и др.) бити само граматички дефинисане. Остале речи (предлози, речце, везници, узвици и заменице) такође ће углавном бити само граматички дефинисане стављањем одговарајуће скраћенице за врсту речи.²⁷

²⁵ Број речи за сада није могуће прецизно навести, али се према до сада урађеним словима А–М, у којима има око 2.500 лематизованих речи, претпоставља да укупан број речи неће прећи 6.000. Утврђивање списка одредница за било који речник, тако и за речник језика фолклора, није нимало лак посао. Потешкоће се јављају приликом препознавања, повезивања и свођења различитих појавних облика лексема на заједнички основни, речнички облик, нарочито када се има у виду паралелна употреба у песмама екавских, (и)јекавских и икавских облика и различитих дијалектизама и покрајинизама, изостављање или додавање слова ради потреба стиха и др., као и општи проблеми утврђивања одредница у речнику (в. Николић 2002; Тафра 2016). Дилема има много, а ово су само неке од њих: *далек* : *из далек* : *издалека* и *близ* : *из близа* : *изблиза* (*Из далек' јој се уклони*, / *Из близа јој се поклони*); *бољ(а)* прил. (*А бољ' сестро, ако Бога знадеш!* / *Да м' извадиш змију из њедарах*); *жив ми изр.* (*Не ће тебе, Маре, поулити*, / *Не ће, Маре, жими моја глава!*); *жњијевати* : *жети* (*Од Копчића до бегова двора*, / *Жњијеје је Копчића робиња*); *завести*¹ : *завести*² (*Мујагини коњи* / *За град заведени*; *Завезе танка вес'оца*), итд. Тамне речи без одређеног значења и игре речи, нпр. *божолe*, *дивор*, *илинча* и др.

²⁶ О параметрима избора непознатих речи на школском узрасту на примеру лирских народних песама в. у раду Лазих Коњик, Јелић, у штампи.

²⁷ С обзиром на то да за овај речник нема узора у досадашњој домаћој, па ни иностраној лексикографској пракси, многа питања и проблеми моћи ће се формулисати и решавати тек када се састави списак лексема и када се приступи лексикографској обради. Овде се

4.3. Основни узори и извори за дефинисање значења биће постојећи дескриптивни речници српског језика (у првом реду РСАНУ, али и РЈА, РМС), као и др. речници у којима су ове речи забележене (нпр. речници турцизама, етимолошки, дијалекатски). Из њих ће се преузимати дефиниције кад год је то могуће, премда је јасно да ће у бројним случајевима дефиниција морати бити прилагођена узрасту корисника, а некада и састављена од стране аутора речника. Такође ће постојати случајеви када ће дефиниција изостати, нпр. за речи нејасног или тамног значења.

4.4. Научну заснованост РЈСФЛП обезбедило би системско сагледавање и представљање целокупног лексичког материјала, односно посматрање језичких, лексичких појава у конкретној употреби узимањем у обзир сваког језичког контекста у којем се дата лексема појављује у песама. У РЈСФЛП би била представљена само она значења и функције које су реализоване у оквиру фолклорног текста (исп. Бобунова 2006).

4.5. Лирска народна поезија, како је више пута истицано у литератури, представља веома сложену, усмену творевину која чува слојеве веома старих погледа на свет. Културна традицијска матрица представљена у лирским усменим песама рефлектује и сажима хронолошки и типолошки различите начине мишљења и различите културне обрасце, од митског погледа на свет и веровања у делотворност магије, преко хришћанског, до (етнографских) описа стварности времена у коме су песме извођене, особености опште и регионалне културе сопственог народа (Милошевић Ђорђевић 2008: 10–11, 15). Све је то похрањено у лексемама, у којима се чува и одражава, и све то, на одговарајући начин, у виду енциклопедијског податка о култури, треба да буде представљено у РЈСФЛП. Сам лингвокултуролошки коментар зависиће од степена културолошке маркираности лексеме, у саодносy са лирском фолклорном сликом света, о чему ће се моћи конкретније говорити тек када се буде приступило решавању конкретних лексикографских проблема.

5. Према неким у лексикографској теорији установљеним поделама (Згустиној, Шипкиној, Ландауовој, Еткинс–Ранделовој),²⁸ речник би се типолошки могао одредити на следећи начин. То би био специјални једнотомни једнојезични речник мањег обима, са азбучним поретком лексема.²⁹

сада дају само начелни принципи обраде на основу до сада уочених проблема. Питања попут навођења и дефинисања глаголских именица, деминутива, прилога, глагола различитог вида и др. за сада се остављају по страни.

²⁸ О типологизацији и типологији речника у виду прегледа досадашњих важнијих истраживања в. у раду Оташевић 2014, исп. и рад Прћић, у штампи.

²⁹ У речницима се лексика уобичајено представља или по азбучном или по тематском (концептуалном) принципу, што зависи од врсте, намене, концепције, обима речника, планираних корисника и др. У постојећим речницима језика фолклора примењује

У погледу начина представљања података, то би био језички речник са елементима енциклопедијског, будући да би се у обради лексема, поред језичких (граматичких, семантичких, стилских и др.) информација, наводили етнолингвистички/лингвокултуролошки и др. коментари. Синхрони, јер се подаци презентују с обзиром на савремено језичко стање, водећи рачуна о потенцијалним корисницима. Дескриптивног карактера, али и нормативног (са одговарајућим ознакама, семантичким, језичким, стилским и др.) и дидактичког. Пасиван са становишта функцијске профилисаности речника, јер је оријентисан на разумевање постојећих текстова, а не на учење језика.³⁰ И сликовни, јер би се за све лексеме/појмове код којих је то могуће учинити уз одговарајућу описну дефиницију дала и графичка илустрација.

6. Даље ће у раду бити представљени начин обраде и приказ података о одредницама у речнику, у грубим цртама, који ће, потребно је још једном нагласити, имати прелиминарни карактер. Наиме, РЈСФЛП се још увек налази у почетној фази израде састављања листе одредница на основу идентификације и обједињавања појавних облика лексема (стигло се до слова М), па је могуће да ће у процесу рада, у току израде речника, када у обзир буде узет целокупни материјал, наступити делимичне промене. Решења која ће бити представљена ослањају се, како је раније наглашено, на добру праксу Београдске лексикографске школе, затим на издање руског речника језика фолклора СЈРФ 2006 и предлоге за тезаурусну обраду језика фолклора изнете у Никитина 1995, консултована су и издања наших новијих лингвистичких речника СДР 1, 2, *Речник новијих англицизама*, затим *Школски речник* В. Васић и М. Јоцић, као и предлози за нове речнике изнете у радовима Гортан Премк 1994 и Прћић 2016.

6.1. Идући за једним од модерних принципа који се поставља пред савремену лексикографију, предусретљивост према корисницима, нарочито када се има у виду да ће будући корисници Речника бити млади читаоци којима су неопходне јасне и једноставне дефиниције, а да је с друге стране у речничком чланку потребно представити немали број разнородних, сложених информација, одлучили смо да речнички чланак не следи класичну праксу структурирања чланка, већ да се вишепараграфским структурирањем и употребом различите величине слова и различитих боја

се углавном тематски приступ у представљању лексике како би се на што вернији начин рефлектовала структура фолклорне слике света (исп. нпр. СЈРФ 2006; SSiSL), мада се предлаже и азбучни (исп. Никитина 1988: 289; и у 1993, Част II, Глава 4). Ми смо се определили за азбучни поредак лексема у РЈСФЛП из практичних разлога, ради лаког коришћења и брзог проналажења тражених података, јер Речник треба да има и дидактичку намену.

³⁰ О активној и пасивној функцији речника в. Прћић 2002: 231–232.

постигне прегледност и пријемчивост (исп. Прћић 2016). На тај начин би се истакли и груписали типски подаци у следећим деловима чланка (рубрикама): ▪ одредничка реч (лема), ▪ морфосинтаксички подаци, ▪ варијантни фонетски и др. облици који се јављају у песмама, ▪ етимологија, ▪ број употреба (фреквенција), ▪ квалификатори (језички и стилски), ▪ припадност семантичком (тематском) пољу/групи, ▪ семантичка дефиниција (описна, синонимска, упућивачка, комбинована), ▪ унакрсна упућивања, ▪ примери, ▪ напомене, ▪ устаљени и формулаични изрази, ▪ графичка илустрација. Прокоментарисаћемо кратко сваки део.

Одредничка реч (лема) – облик леме ће бити успостављен на начин који је уобичајен у српској дескриптивној лексикографији (у РСАНУ и РМС) као једноречна, а по изузетку другачије, уколико материјал покаже да постоји потреба за одредницама другачије структуре (дворечна и вишечна). Одреднице неће бити акцентоване, осим у случајевима када је акценат елемент идентификације (исп. СДР 1, у Предговору). Наводиће се екавски и (и)јекавски (икавски) облици само ако су потврђени у песмама (ијекавски у загради после екавског, када екавски постоји; само ијекавски када екавски није потврђен).

Морфосинтаксички подаци – ови подаци су корисни с ширег аспекта наставе језика у школама. То су подаци о морфосинтактичкој функцији и облицима одреднице (исп. Прћић 2016). Наводиће се основни граматички подаци, врсте речи скраћено *им.*, *гл.*, *прид.*, *прил.* итд. и род за именице *м.*, *ж.*, *с.* Парадигматски облици променљивих лексема за деκлинацију или конјугацију биће регистровани када је потребно показати тип промене или обличку основу, ради лакшег разумевања речи.

Варијанти облици – у овом делу чланка регистроваће се дијалекатски, покрајински, нестандардни и др. варијантни облици који се јављају у песмама, као и деминутивни, хипокористични и др. облици уведени ознаком (д., х., итд.).

Етимологија – с обзиром на то да је међу лексемама велики број турцизама, али и других речи страног порекла (мађаризама, талијанизама и др.), посебан део чланка намењен је етимолошкој белешци. Етимологија ће се наводити на начин уобичајен у српској дескриптивној лексикографији (у РСАНУ и РМС) и према расположивим подацима у овим речницима, као и у етимолошком речнику и речницима турцизама. Под турцизмима се сагласно схватањима изнесеним у радовима наших турколога подразумевају речи које су пореклом турске, као и речи које су у српски језик ушле посредством турског језика без обзира на то ког су дубљег порекла (исп. Петровић 2012: 9–10; Винђић 2013: 3, 14–15).

Број употреба – узимају се у обзир и наводе све употребе пунозначних речи (у угластим заградама).³¹

Квалификатори – ознаке семантичке, језичке и стилске вредности лексеме даваће се графички издвојено будући да оне имају нормативни карактер и одражавају савремену перспективу „вредновања” лексике српских народних песама, а не њихову употребну вредност у песамама.

Припадност семантичком (тематском) пољу/групи – уводи се посебним знаком (■); односиће се само на именице, иако би се и остале врсте речи могле класификовати према овом критеријуму (исп. Бобунова 2006, где се уводи појам кластера, под којим се подразумева скуп речи различите граматичке врсте које су семантички или функционално повезане и служе за репрезентацију одређеног фрагмента фолклорне слике света).³² Биће утврђен инвентар семантичких (тематских) група и подгрупа (исп. Лазих Коњик, у штампи). Припадност одређеној тематској групи указује на избор надређеног, родовског појма (имена) у првом делу дефиниције, као и класификаторских имена, функционалних, партонимских (меронимских) или релационих имена типа родбинских односа (Гортан Премк 1994: 204; Лазих Коњик, у штампи; Ристић и др., у штампи). Планира се, такође, да се на крају Речника дају регистри свих лексема сваке тематске групе.

Семантичка дефиниција – тип дефиниције (описна, синонимска, упућивачка, комбинована) зависиће од типа лексеме.³³ Код вишезначних лексема могући су различити начини обраде значења у зависности од њихове природе. Редослед навођења значења у систему дефиниција биће произвољан.

Упућивања – уводе се посебним знаком (⋈); односе се на формалну или садржинску повезаност одредница, како је уобичајено у досадашњој лексикографској пракси.

Примери – обично ће се наводити по један пример, према установљеним правилима минималног репрезентативног контекста, са указивањем на број песме из које је пример узет.

Устаљени и формулаични изрази – поред устаљених израза који се дефинишу, наводе се и примери за устаљене поетске технике (стални

³¹ Исп. Бобунова 2006: „Количественные характеристики являются необходимым параметром словаря языка фольклора, поскольку позволяют выявить ядро и периферию словарного состава, увидеть языковые приоритеты того или иного жанра устного народного творчества и проводить сопоставительные исследования разного характера.”

³² О тематским групама у лирским српским народним песамама в. Лазих Коњик, у штампи.

³³ О начинима дефинисања у српској дескриптивној лексикографији највише и најбоље је писала Д. Гортан Премк, исп. радове Гортан Премк 1980, 1982, 1983, 1996, 2014.

епитети, поређења, формуле, паралелизми и сл.), као и фразеологизми, пословице и сл.

Напомене – уводе се посебним знаком (♦), графички издвојене и обојене, могу бити од више врста: лингвокултуролошки коментар, напомена сакупљача која доприноси разумевању значења и употребе лексеме или напомене аутора речника у вези са тумачењем речи.

Графичка илустрација – где год је могуће била би дата графичка илустрација у виду слике, фотографије, цртежа и сл. као важан, а некада једини начин потпуног разумевања предмета традиционалне културе.

6.2. У изложеном опису представљена је у кратком прегледу целовита структура речничког чланка са свим његовим деловима (рубрикама). Већина лексема, ипак, неће имати све ове рубрике, што ће зависти од врсте речи којој лексема припада, броја употреба, семантичке структуре и др.

7. На крају ћемо представити полазни нацрт одреднице у штампаном издању Речника, на примеру именице *аздија*:³⁴

аздија [2] им. ж <варијанте> перс. етн.

■ ОДЕВНИ ПРЕДМЕТ И ТКАНИНЕ

- дуги скупочен (огрчач) плашт обично украшен златним везом – Он огрће **коласту аздију**, / Под **аздију** седефли тамбуру (345) **коласта аздија** • аздија извезена шарама у облику кола (круга) – в. горњи пример.

♦ аздију су носили средњевековни владари и богати људи; била је често украшена шарама у облику круга (кола) у које су уписивани различити мотиви > **коласта аздија**

8. Нема сумње да ће се многа питања и проблеми моћи теоријски сагледати и практично решити тек када се крене у лексикографску обраду и када се почну решавати појединачни примери лексема. Тек тада ће се, у ствари, моћи обликовати коначна концепција РЈСФЛП, употпунити начин обраде и приказ података о одредницама.

9. О потреби и значају израде електронске верзије речника излишно је у садашњем времену уопште говорити.

³⁴ Изглед одреднице ће сигурно бити нешто другачији када буде урађена у одговарајућем компјутерском програму.

ЛИТЕРАТУРА

- Бобунова и др. 2005:** М. А. Бобунова, И. С. Климас, С. П. Праведников, А. Т. Хроленко, Эвристический потенциал лингвофольклористики, *Palaeoslavica* XIII, 1, 260–280, *Пројекат Растко*. <<http://www.rastko.rs/rastko/delo/12498>>. 30. 9. 2016.
- Бобунова 2006:** М. А. Бобунова, Первый опыт фольклорной лексикографии, у: СЯРФ 2006.
- Васић 1995:** V. Vasić, Folklorna građa u jednojezičnim rečnicima, *Folklor u Vojvodini*, 9, 159–166.
- Вуковић 1995:** G. Vuković, Praznici i obredna jela, *Folklor u Vojvodini*, 9, 259–266.
- Гортан Премк 1980:** Д. Гортан Премк, О граматичкој информацији и семантичкој идентификацији у великом описном речнику, *Наш језик*, год. 24, н.с., св. 3, 107–114.
- Гортан Премк 1982:** Д. Гортан Премк, О семантичком садржају лексикографске дефиниције, у: Д. Ћупић (ур.), *Лексикографија и лексикологија, зборник радова*, Београд – Нови Сад: САНУ, Институт за српскохрватски језик САНУ, Институт за јужнословенске језике Филозофског факултета у Новом Саду, Матица српска, Филолошки факултет Универзитета у Београду, 49–51.
- Гортан Премк 1983:** Д. Гортан Премк, Синонимски низ у лексикографској дефиницији, *Научни састанак слависта у Вукове дане*, 12/2, 45–50.
- Гортан Премк 1994:** Д. Гортан Премк, О новоме типу дескриптивног речника, *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику*, XXXVII/1–2, 203–208.
- Гортан Премк 1996:** Д. Гортан Премк, О лексикографској дефиницији и систему лексикографских дефиниција у једнојезичком речнику, *Прилози* 21/2, Скопје: МАНУ, 105–123.
- Гортан Премк 2014:** Д. Гортан Премк, Дефинисање у српској лексикографији, у: Р. Драгићевић (ур.), *Савремена српска лексикографија у теорији и пракси*, Београд: Филолошки факултет, 131–139.
- Дешић 1987:** М. Дешић, Школски рјечници српскохрватског језика, *Гласник Одјељења умјетности*, 7, 159–163.
- Ћинђић 2013:** М. Ћинђић, *Турцизми у савременом српском књижевном језику (семантичко-деривациона анализа)*, Београд: Филолошки факултет, необјављена докторска дисертација.
- Лазић Коњик, Јелић, у штампи:** И. Лазић Коњик, М. Јелић, Језички свет српских народних песама између старог и новог времена, прихваћено за Зборник са конференције *Језик, књижевност, време*, одржане у Нишу 2016. год.

- Лазих Коњик, у штампи:** И. Лазих Коњик, Лексика традиционалне културе према тематским пољима, прихваћено за Зборник са Међународног научног симпозијума *Словенска терминологија данас*, који је одржан 11–13. маја 2016. у Београду.
- Марковић 1995:** Ž. Marković, Praznoverja, mitološki i religijski pojmovi – problem razgraničenja, *Folklor u Vojvodini*, 9, 235–240.
- Матијашевић 1995:** J. Matijašević, Folklorna građa u dvojezičnim rečnicima, *Folklor u Vojvodini*, 9, 167–178.
- Милошевић Ђорђевић:** Н. Милошевић Ђорђевић, Народна књижевност, *Пројекат Растко*. <http://www.rastko.org.rs/isk/isk_11.html#_Toc412459755>. 30. 9. 2016.
- Милошевић Ђорђевић 2008:** Н. Милошевић Ђорђевић, Живот и обичаји и српска народна лирика, у: Н. Љубинковић, С. Самарџија (ур.), *Српско усмено стваралаштво*, Београд: Институт за књижевност и уметност, 7–18.
- Недић 1975:** В. Недић, Прва Караџићева књига *Српских народних пјесама*, Поговор, у: *Сабрана дела Вука Караџића, књига четврта, Српске народне пјесме I*, пр. В. Недић, Београд: Просвета, 627–665.
- Никитина 1988:** С. Е. Никитина, Словарь языка фольклора: Принципы построения и структура, у: И. И. Костюшко (отв. ред.), *X Междунар. съезд славистов: История, культура, этнография и фольклор слав. народов*, Москва, 288–300.
- Никитина 1993:** С. Е. Никитина, Устная народная культура и языковое сознание (электронное издание). М.: Наука. <http://philologos.narod.ru/nikitina/Contents_rus.htm>. 30. 9. 2016.
- Никитина 1995:** С. Е. Никитина, Словари языка фольклора: варианты описания слова, у: *Словарь и культура, К столетию с начала публикации „Словаря болгарского языка” Н. Герова*, Материалы международной научной конференции (Москва, ноябрь 1995 г.), Москва: Институт славяноведения РАН, 94–96. <<http://www.inslav.ru/resursy/elektronnaa-biblioteka/665--q-q-1995-1995>>. 30. 9. 2016.
- Николић 2002:** М. Николић, Тешкоће при утврђивању одреднице у речницима српског језика, *Дескриптивна лексикографија стандардног језика и њене теоријске основе*, Нови Сад – Београд: САНУ, Матица српска, Институт за српски језик САНУ, 49–57.
- Оташевић 2014:** Ђ. Оташевић, Типологија речника српског језика I (теоријски оквир), *Наш језик*, XLV/1–2, 29–48.
- Оташевић 2016:** Ђ. Оташевић, Концепција и структура општих једнојезичних школских речника српског као матерњег језика, *Наш језик*, XLVII/1–2, 45–57.

- Оташевић 2016:** Ђ. Оташевић, Школски речници српског језика, у: С. Ристић, И. Лазић Коњик, Н. Ивановић (ур.), *Лексикологија и лексикографија у светлу савремених приступа*, Београд: Институт за српски језик САНУ.
- Петровић 2012:** С. Петровић, *Турцизми у српском призренском говору*, Београд: Институт за српски језик САНУ.
- Прћић 2002:** Т. Прћић, Двојезична лексикографија и енглеско-српски/српско-енглески општи речник: потребе и захтеви новог века, *Дескриптивна лексикографија стандардног језика и њене теоријске основе*, Нови Сад – Београд: САНУ, Матица српска, Институт за српски језик САНУ, 331–342.
- Прћић 2016:** Т. Прћић, Какав нам речник српског језика треба, у: С. Ристић, И. Лазић-Коњик, Н. Ивановић (ур.), *Лексикологија и лексикографија у светлу савремених приступа*, Београд: Институт за српски језик САНУ.
- Речник новијих англицизама 2001:** V. Vasić, T. Prčić, G. Nejgerbauer, *Do you speak anglosrpski? Rečnik novijih anglicizama*, Novi Sad: Zmaj.
- Ристић 2014:** С. Ристић, Српске лексикографске институције. Београдска лексикографска школа, у: Р. Драгићевић (ур.), *Савремена српска лексикографија у теорији и пракси*, Београд: Филолошки факултет, 27–54.
- Ристић и др.:** С. Ристић, И. Лазић Коњик, Н. Ивановић, Метајезик лексикографске дефиниције у дескриптивном речнику (на материјалу речника српског језика), предато за зборник са међународне научне конференције *Славјанска лексикографија в начале XXI века*, одржане у Прагу 20–22. априла 2016. год., у штампи.
- Сикимић 1995:** В. Sikimić, Leksika narodnih zagonetaka u Rječniku JAZU i Rečniku SANU, *Folklor u Vojvodini*, 9, 213–226.
- Симеон 1969:** R. Simeon, *Enciklopedijski rječnik lingvističkih naziva na osam jezika*, Zagreb: Matica hrvatska.
- СДР 1, 2:** *Семантичко-деривациони речник*, св. 1 (2003), Д. Гортан Премк, В. Васић, Љ. Недељков (ред.), св. 2 (2006), Д. Гортан Премк, В. Васић, Р. Драгићевић (ред.), Нови Сад: Филозофски факултет, Одсек за српски језик и лингвистику.
- СНП 1:** В. С. Карацић, *Српске народне пјесме I*, Београд: Просвета–Нолит, 1976.
- СЯРФ 2006:** М. А. Бобунова, А. Т. Хроленко, *Словарь языка русского фольклора: лексика былины*, Курск: Изд-во Курск. гос. ун-та (електронско издање). <<http://www.ruthenia.ru/folklore/bobunovakhrolenko3.htm>>. 30. 9. 2016.

- Тафра 2016:** В. Tafra, Dvojbe pri određivanju natuknice, у: С. Ристић, И. Лазих-Коњик, Н. Ивановић (ур.), *Лексикологија и лексикографија у светлу савремених приступа*, Београд: Институт за српски језик.
- Хроленко 1995:** А. Т. Хроленко, Структура статије у словаре језика руског фолклора, у: *Словарь и культура, К столетию с начала публикации „Словаря болгарского языка” Н. Герова*, Материјали међународној научној конференцији (Москва, новембар 1995 г.), Москва: Институт славјановедения РАН, 96–99. <<http://www.inslav.ru/resursy/elektronnaya-biblioteka/665--q-q-1995-1995>>. 30. 9. 2016.
- Школски речник:** М. Јоцић, В. Васић, *Školski rečnik standardnog srpsko-hrvatskog/hrvatskosrpskog jezika*, knj. 1. (1988), Novi Sad: Zavod za izdavanje udžbenika.
- SSiSL:** *Słownik stereotypów i symboli ludowych*, J. Bartmiński (konceptja całości i redakcja), S. Niebrzegowska (od cz. 3. Niebrzegowska-Bartmińska) (zastępca redaktora), t. I, [cz.] 1. *Niebo, światła niebieskie, ogień, kamienie*. Lublin 1996; [cz.] 2 *Ziemia, woda, podziemie*, Lublin 1999; [cz.] 3. *Meteorologia*, Lublin 2012; [cz.] 4. *Świat, światło, metale*, Lublin 2012.

Ивана Лазих Коњик

К КОНЦЕПЦИИ СЛОВАРЯ ЯЗЫКА ФОЛКЛОР

Резюме

В статье представлены основные теоретико-методологические принципы работы над словарем языка фольклора лирического жанра (на материале сборника Вука С. Караджича), начавшей под рабочим названием Словарь языка сербского фольклора: лирические песни (в статье сокращенно СЯСФЛП). После короткого вступительного изложения предыдущих исследований и лексикографической обработке фольклорной лексики в толковых словарях сербского языка, автор объяснил необходимость создания специального словаря языка фольклора, особенно для целей обучения в школах. В центре обсуждения находятся макро- и микро структура будущего словаря, корпус, выбор заголовочных слов, структура словарной статьи, типы информации о лексеме и другие технические решения.

Кључне речи: фолклорна лексика, језик фолклора, словарь језика фолклора, усно народно творчество, лирические песни, лексикография, сербский язык.